

Mer pappaledigt i högutbildade

Pappans andel av föräldradagarna ökar med utbildningsnivån. Också inkomsttaket i föräldraförsäkringen har effekt för pappans uttag av dagar.

I maj 2006 antog riksdagen nya mål för jämställdhetspolitiken. Ett av målen handlade om hur det obetalda hem- och omsorgsarbetet ska fördelas.

"Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemanarbetet och ha möjlighet att ge och få omsorg på lika villkor".

Uttaget av föräldraledigheten kan antas avspegla hur hemanarbetet fördelas mellan föräldrar. De senaste åren har antalet föräldralediga pappor ökat, men vad är det som styr fördelningen av föräldradagarna? Hur påverkar föräldrarnas utbildning och inkomst uttaget av föräldraledighet? Påverkar det pappans uttag av föräldradagar om anställningen är privat eller offentlig?

Tre av fyra pappor tar ut föräldraledigt. Var tredje pappa tog ut fler än de 60 dagar som är reserverade för honom. Medianvärdet för pappans andel av föräldrapenningdagarna var 10 procent eller 35 dagar

och i genomsnitt tog pappan ut 15 procent eller 52 dagar.

STÖRST ANDEL AV DAGARNA, i genomsnitt 21 procent, tar pappan ut i familjer där båda föräldrarna har lång eftergymnasial utbildning. Generellt sett ökar pappans andel av uttaget med utbildningsnivån. Detta oavsett om det är pappan eller mamman som har lång utbildning och effekten förstärks om bägge har lång utbildning. Undantaget är om mamman har kort utbildning. Då tar pappor med gymnasial utbildning ut störst andel av ledigheten för att sedan minska med pappans utbildningsnivå.

Det finns ett samband mellan hög utbildning och en hög inkomst. Därför skulle det kunna finnas ett samband också mellan hög inkomst och högt uttag av dagar. Inkomsttaket som finns i föräldraförsäkringen verkar dock i motsatt riktning.

Pappans uttag av föräldrapenningdagar är som högst när mammas inkomst ligger högt över inkomsttaket, samtidigt som pappans inkomst ligger under taket. Generellt ökar pappans uttag med pappans inkomst, fram till att pappans inkomst hamnar över inkomsttaket. Dessutom ökar pappans uttag med mammas inkomst,

framför allt om moders inkomst ligger över inkomsttaket. Detta tyder på att inkomsttaket har betydelse för hur föräldrarna tar ut föräldrapenningdagarna.

UNDANTAGET FÖR ATT pappans uttag ökar med inkomst är om mamman saknar eller har väldigt låg förvärvsersättning, då tar pappan en större andel av föräldrapenningdagarna. Resultatet kan jämföras med en studie utförd vid Ekonomihögskolan, Växjö universitet. I studien jämförs föräldraledigheten för pappor i Sverige med pappor i Frankrike. Studien visar bland annat att om pappan hade tillgång till någon annan typ av transferering så tog pappan ut färre föräldradagar. Detta tolkades som att om en part har möjlighet att få någon annan typ av transferering maximerar föräldrarna ledigheten genom att låta den andra parten ta mer av föräldraledigheten.

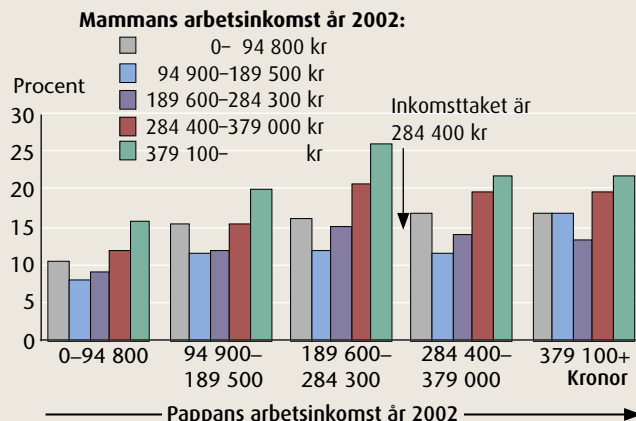
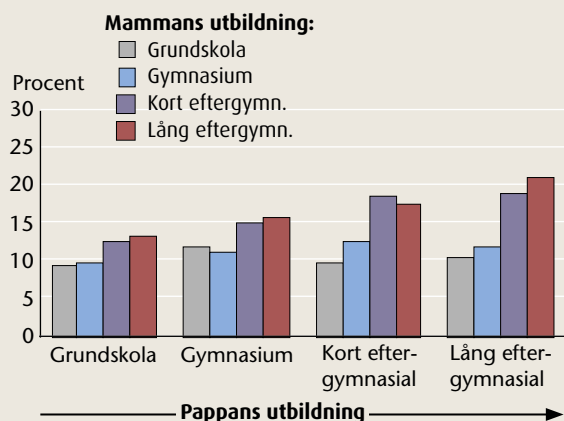
Pappans andel av föräldrapenningdagarna är störst om mamman är sysselsatt inom statlig sektor. Pappans andel är framför allt låg när pappan arbetar i privat sektor.

Pappans uttag är som lägst om denne inte är klassad som sysselsatt år 2002, vilket igen kan tyda på att familjerna på detta

Högutbildade tar fler pappadagar

Pappadagarna ökar med mammas inkomst

Pappans andel av föräldradagarna under 2003 och 2004 efter:

familjer

sätt maximerar ledigheten om pappan har tillgång till någon annan typ av transferenceering som bidrar till familjens försörjning.

Sammanfattningsvis visar studien att oavsett vem som har lång utbildning i en familj ökar pappans andel av föräldrapeningdagarna med utbildningsnivån och effekten förstärks när båda har lång utbildning. Inkomsttaket i föräldraförsäkringen har effekt för pappans uttag av dagar. ●

Författare

Freja Lundgren arbetar med företags- och registerbaserad sysselsättningsstatistik vid SCB
tfn: 019-17 64 55
e-post: freja.lundgren@scb.se

Lästips

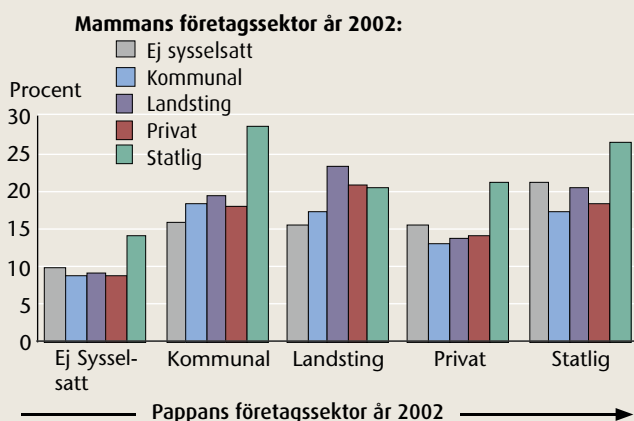
D. Anxo, Delander, L. och Månsson J. (2005) Les déterminants socio-économiques de l'utilisation des congés parentaux par les pères: Une comparaison entre la France et la Suede, Recherche et Prévision nr 8, Paris.

Pappans uttag av föräldraleddighet ökar med inkomsten, fram till att inkomsten ligger över taket.

Foto: Marie Almers Atterhall, SCB

Färre dagar om pappa jobbar privat

Om undersökningen

Studien avser antalet dagar med föräldrapening 2003 och 2004. Gruppen som undersökts är 28 000 par som den 31 december 2003 var folkbokförda på samma adress och under året fick sitt första barn (familjer som fått mer än ett barn under 2003 är inte med i studien). Endast familjer som tagit ut minst 260 dagar tillsammans är inkluderade. Detta motsvarar ett år om man tar ut ersättning 5 dagar i veckan. Uttaget av de tio dagar som är viktiga för fadern vid barnets födelse ingår inte.

Uppgiften om utbildning är baserad på individens högsta utbildning 2003. Utbildningsnivån delas in i grundskoleutbildning, gymnasieutbildning, kort och lång eftergymnasial utbildning. Kort eftergymnasial utbildning avser utbildning kortare än tre år (inklusive 4-årigt tekniskt gymnasium) och lång eftergymnasial utbildning tre år eller längre.

Uppgifterna om förvärsersättning är hämtade från 2002, dvs. året innan paret fick sitt första barn. **Förvärsersättning** definieras som kontant bruttolön, inkomst från aktiv näringsverksamhet, sjukpenning, havandeskapspenning, smittbärrpenning, sjuklönegaranti, skattepliktig arbets-skadeersättning, föräldrapening vid barns födelse eller adoption, tillfällig föräldrapening för vård av barn, närståendepenning och dagpenning vid repetitionsutbildning och civilförvar. I diagrammet är populationen indelad i fem inkomstklasser. Inkomstklasserna är jämna och med hänsyn taget till prisbasbelopp för att kunna lyfta fram effekten av inkomsttaket i föräldraförsäkringen som för undersökningstiden är 7,5 prisbelopp. Detta motsvarar 284 400 kronor.

Uppgiften om sektorskod avser det företag där individen är sysselsatt året innan föräldraleddigheten.

FAKTA